

Slovo k povzbuzení na neděli 18. dubna 2021, na 3. neděli velikonoční – B
Biblická čtení: Sk 3,13-15.17-19; Ž 4; 1Jan 2,1-5a; Lk 24,35-48

Milé sestry, milí bratři,

dnešní neděle – po Velikonočním triduu a následném oktávu – je první z těch několika „obyčejných“ nedělí velikonočních, které jsou zpřítomněním jak samotného zmrtvýchvstání (tím je ostatně každá neděle během roku) tak i celých oněch čtyřiceti dnů, kdy se Kristus zjevoval po svém vzkříšení: Jak ukazoval svým věrným, že opravdu žije, že vstal z mrtvých, ale nikoli zpět do světa a života tohoto, nýbrž již do světa Božího; že vstal se svým vlastním tělem nesoucím rány, s možností se ho dotknout, s tělem schopným jídla a pití, že s nimi může být a promlouvat, ale že toto tělo je již proměněné, zbožštěné, nepodléhající již nutnostem času a prostoru. To si neděli co neděli připomínáme nejen jako vzpomínku na události evangelijní, ale i jako připomínku, že ne nepodobně těmto čtyřiceti dnům s námi Kristus zůstal až do konce světa přítomen, zejména ve svatých tajemstvích, ve svátostech a v Božím slově.

Zaměříme se na úryvek evangelijní. Na první poslech nás přenáší ještě do pozdního večera samotné velikonoční neděle. Podle Lukášova svědectví se do Jeruzaléma vrací dva „emauzští učedníci“ a vyprávějí apoštolům, jak odpoledne rozpoznali zmrtvýchvstalého Pána při lámání chleba; on nyní znovu přichází mezi ně, zjevuje se jim dohromady a přeje Boží pokoj.

O tom je skutečně první polovina dnešního evangelijního úryvku. Ta druhá začínající slovy «dále jim řekl...» se ale již nutně nevztahuje ke stejnému večeru, i když se tak tváří; je spíše již Lukášovým shrnutím toho, co se dělo po celých následných čtyřiceti dnů: Pán Ježíš při svých zjeveních postupně odhaloval smysl Písma, že učedníci stále více mohli věřit, že byl opravdu ukřižován a vzkříšen «podle Písem», dával apoštolům sílu jít hlásat evangelium o odpuštění hříchů všem národům a před svým nanebevstoupením je vybídl, aby ještě počkali na «vyzbrojení mocí z výsosti», na dar Ducha svatého, než se rozeběhnou do celého světa.

Druhou polovinu dnešního evangelia tak můžeme číst i jako inspiraci, oč bychom se v těchto dnech měli i my s Boží pomocí snad zvláště snažit: Nechávat se stále Pánem Ježíšem povzbuzovat ve víře, že opravdu z mrtvých vstal, nabírat sílu evangelium slovem i životem hlásat svým bratřím a sestrám a postupně se připravovat na slavnost Letnic. V praxi to znamená s tímto směrem otevřeným srdcem se nyní modlit, přicházet do kostela, číst Písmo či přijímat svátosti.

Je jistě mnohé, o čem bychom mohli na základě dnešního evangelia rozjímat, soustředíme se však jen na dva jeho momenty. Nejprve na pozdrav, přání zmrtvýchvstalého Krista apoštolům «pokoj vám» a pak na souvislost mezi hlásáním evangelia o vzkříšeném Pánu a hlásání «pokání, aby všem národům, počínajíc od Jeruzaléma, byly odpuštěny hříchy».

«Pokoj vám» jsou první slova zmrtvýchvstalého Krista, která říká svým učedníkům; jak v dnešním Lukášově svědectví, tak i ve zjevení apoštolům v Jeruzalémě, které popisuje Jan ve 20. kapitole svého evangelia, přičemž není jasné, zda jde o jednu a tu samou událost. U Lukáše je zajímavé, že slova «pokoj vám» (ve 36. verši 24. kapitoly) obsahují jen některé rukopisy, ne ty úplně nejstarší. Proto se někteří biblisté domnívají, že jsou možná až pozdějším dodatkem, který se ale stal součástí Božího slova.

A to vůbec není nezajímavé, pokud by se skutečně jednalo o nějaký pozdější dodatek oproti prvnímu (Lukášovu) textu. Ono to totiž nemusí být tak, že by šlo jen o nějaký pokus paralelizovat Lukášovo svědectví s Janovým, anebo dokonce je obě navzájem více harmonizovat, aby z úst Pána Ježíše vycházelo vždy totéž – něco takového Nový zákon opravdu nedělá. Ale mnohem spíše může jít o odraz živé zkušenosti prvokřesťanských obcí, prostředí, ve kterém novozákonní biblický text teprve dostává svou definitivní inspirovanou podobu. Zkušenost daru Kristova pokoje byla v nejranější apoštolské církvi totiž tak silná, že všichni museli být přesvědčeni, že ani při prvním setkání se Zmrtvýchvstalým v Jeruzalémě

nemohli apoštolové zakusit nic jiného; vždyť je to týž zmrtvýchvstalý Kristus, který je v prvotní církvi s křesťany (zvláště při «lámání chleba», slavení eucharistie) tajemně a skutečně přítomen, jako se o velikonoční neděli zjevil emauzským učedníkům a apoštolům. Je tedy klidně možné, že až poslední redaktoři biblického textu vložili «pokoj vám» Kristu do úst, což pochopitelně nic nemění na tom, že je přímo takto možná sám Pán Ježíš skutečně i vyslovil.

Pokoj Kristův, vnitřní pokoj a vnitřní radost jsou opravdu tím prvním, co křesťan při setkání s Kristem zmrtvýchvstalým může a má zakusit. Tak je tomu od prvního zjevení Zmrtvýchvstalého, po celých čtyřicet následných dnů a od nanebevstoupení a seslání Ducha svatého skrze svatá tajemství až dodnes. O tom se ostatně snažíme společně rozjímat již od neděle velikonoční; dnešní biblický text (svědčící tak nejen o evangelijních událostech ale reflektující nejspíš také již raněkřesťanskou zkušenost) nám to jen potvrzuje.

Být otevřený zkušenosti a daru pokoje a s touto otevřeností dennodenně, zvláště nyní v době velikonoční, přicházet za Pánem Ježíšem je proto nesmírně důležité. Víme-li co od vzkříšeného Pána můžeme a snad i smíme čekat, máme větší naději, že toho Boží dar nepropásneme...

A jak tomu bývá vždy, nejde jen o nás; Boží pokoj nedostáváme nikdy jen pro sebe, ale i pro všechny lidi kolem sebe, pro celou tu částku světa, v níž žijeme. Vždyť máme být «blahoslaveným tvůrci pokoje», čehož je vždy a za všech okolností potřeba, a není pochyb, že v nynější těžké době (možná) více než kdy jindy.

Vnitřní Boží pokoj, tichá radost je totiž jedním z předpokladů ke konání dobra. Kdo má v srdci pokojnou radost, má větší naději, že dobro konat také opravdu bude. Pokoj je jednou z forem projevů Boží milosti, pomoci k dobru. Protože bychom měli být i této Boží milosti nehodnými zprostředkovateli, je dávání, rozšiřování a vyzařování pokoje – ve všech jeho rovinách a podobách, zvláště pak v konkrétním konání dobra – jedním z našich nejkrásnějších poslání, pro které nám byla víra v Pána Ježíše otevírající mu naše srdce také dána.

Je to povzbuzení Boží pokoj hledat a povzbuzení se o pokoj mezi lidmi (dobrem) skutečně snažit, a to zvláště v těch oblastech, kde to každému z nás nějak přísluší: v našich konkrétních mezilidských vztazích. Do nich do všech zaznívá vpravdě prorocké slovo papeže Pia XII. pronesené takřka v předvečer začátku strašlivé druhé světové války (24. srpna 1939): «Nic se neztratí mírem, vše může být ztraceno válkou». Týden před jejím začátkem papežova slova vyslyšena nebyla. Kéž je (vštípivšice si je do paměti) zaslechneme my, zvláště v předvečer svých jakýchkoli různých mezilidských válek...

Jedním z nejdůležitějších rozměrů pokoje, který můžeme od Boha dostat a který máme dávat dál, je odpuštění hříchů; z odpuštění hříchů vnitřní pokoj plyne, dalším odpuštěním se pokoj předává dál. Mezilidským odpuštěním se zamezuje válkám, nastoluje se pokoj, mír.

Odpuštění hříchů je jedním z největších velikonočních darů, jedním z největších velikonočních dober. Boží Syn následky našich hříchů skrze svou spasitelnou oběť na kříži kdesi v hloubi bytí již napravil, a proto nám mohou být hříchy skutečně odpuštěny, svým zmrtvýchvstáním otevřel nebe i nám hříšníkům, které ve svém lidství do svého lidství přijal. Kříž a zmrtvýchvstání mají za důsledek odpuštění hříchů, smíření člověka s Bohem a také lidí mezi sebou, pokoj mezi lidmi a Bohem a mezi lidmi navzájem.

Odpuštění Pán Ježíš nabízí všem lidem, kteří o ně jen trošku stojí, kteří jsou schopni lítosti a aspoň nějakého vzbuzení touhy po obrácení. Takoví pak Boží odpuštění mohou dostat a opakovaně dostávat, mohou nezaslouženě dostávat Boží Kristův pokoj. Jediné, co pak opravdu musí, je snažit se Boží pokoj rozdávat dál; přinejmenším svým lidským odpuštěním...

«Pane Ježíši Kriste, tys řekl svým apoštolům: Odkazuji vám pokoj, svůj pokoj vám dávám. Nehleď tedy na naše hříchy, ale na víru své církve, a podle své vůle ji naplňuj pokojem a ved' k jednotě» říká proto kněz při každé mši svaté...